

Dosarul nr. 2ra-2001/21

2-16176875-01-2ra-21122021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Judecător – C. Roșca

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, Judecători – M. Guzun, A. Malîi, I. Dutca

ÎN C H E I E R E

13 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, Judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Burac Tatiana (succesor în drepturi Burac Artiom), prin intermediul avocatului Zubco Serghei, și de Iachim Lilia, prin intermediul avocatului Coda Victor,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Burac Tatiana către Iachim Lilia cu privire la evacuarea din bunul imobil, încasarea venitului ratat și compensarea cheltuielilor de judecată,

și la cererea de chemare în judecată depusă de Iachim Lilia către Burac Tatiana, intervenienții accesorii notarul public Belicesco Oleg și notarul public Panuș Carolina, cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, prelungirea termenului de acceptare a succesiunii și includerea bunului imobil în masa succesorală,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2021, prin care a fost casată parțial hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 03 decembrie 2020, și în partea casată, emisă o nouă hotărâre,

c o n s t a t ă :

La 01 iulie 2016, Burac Tatiana a depus cerere de chemare în judecată, concretizată pe parcurs, către Iachim Lilia cu privire la evacuarea Lilei Iachim cu bunurile sale, din apartamentul xxxxx, amplasat în mun. Chișinău, str. Xxxxx, xxxxx, nr. cadastral xxxxx.xxxxx.xxxxx, fără acordarea altui spațiu locativ, încasarea venitului ratat în mărime de 80 600 lei și compensarea cheltuielilor de judecată compuse din cheltuieli de asistență juridică în sumă de 3 000 lei și taxa de stat în sumă de 1 136 lei.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, la 23 iunie 2011, între Golovcov Vera, în calitate de beneficiar al întreținerii și Burac Tatiana, în calitate de dobânditor, a fost încheiat Contractul de înstrăinare a bunului imobil cu condiția întreținerii pe viață, autentificat de notarul public Panuș Carolina cu nr.3488.

Potrivit pct.1 al contractului respectiv, beneficiarul întreținerii a transmis, iar dobânditorul a primit în proprietate privată, imobilul cu nr. cadastral xxxxx.xxxxx.xxxxx cu destinație locativă, și anume: apartamentul xxxxx, cu o suprafață totală utilă de 43, 20 m², situat pe str. Xxxxx, xxxxx, din mun. Chișinău, dobânditorul asumându-și obligația asigurării viagere a beneficiarului întreținerii.

La 11 februarie 2016, Golovcov Vera a decedat, iar bunul imobil a trecut în proprietatea Tatiane Burac, fiind înregistrat la OCT Chişinău.

Totodată reclamanta a menţionat că, deşi are calitate de proprietar al apartamentului enunţat, nu-şi poate exercita efectiv dreptul asupra acestuia, deoarece, Iachim Lilia (fiica defunctei Golovcov Vera) samavolnic s-a instalat în el, a schimbat lacătele uşii, împiedicând astfel accesul proprietarei la bunul său şi refuză să părăsească benevol locuinţa, fapt confirmat prin Avizul asupra verificării petiţiei, întocmit de organele poliţiei ca urmare a adresării reclamantei.

Astfel reclamanta consideră că în legătură cu lipsirea ilegală de posesie şi privarea de posibilitatea folosirii efective a bunului ce-i aparţine cu drept de proprietate, precum şi de a culege fructele rezultate din gestionarea acestuia, i s-a cauzat un prejudiciu sub formă de venit ratat.

În context reclamanta a menţionat că, odată cu decesul beneficiarei întreţinerii - Golovcov Vera, dreptul ei de proprietate nu mai era limitat de clauzele Contractului de înstrăinare a bunului imobil cu condiţia întreţinerii pe viaţă, iar dacă pârâta nu ar fi ocupat abuziv imobilul dat, ar fi putut da în locaţiune apartamentul din cauză, pentru a obţine un profit de pe urma acestuia.

Suplimentar, reclamanta a remarcat că în vederea stabilirii valorii medii a chiriei lunare pentru un bun imobil asemănător, s-a adresat la bursa imobiliară "Lara", care, potrivit răspunsului nr.217/02 din 19 iulie 2016, a constatat că valoarea medie a chiriei unui apartament cu două odăi, similar celui situat în mun. Chişinău, str. Xxxxx, xxxxx, cu suprafaţa de 43, 20 m², la etajul 2, într-un bloc locativ cu 5 etaje, constituie 2 600 - 2 900 lei/lunar.

Respectiv, reclamanta consideră că a suferit un prejudiciu în mărime de cel puţin 80 600 lei, sub forma venitului ratat pe care l-ar fi putut obţine, dacă pârâta nu i-ar fi încălcat dreptul de proprietate.

La 20 iunie 2018, Iachim Lilia a depus cerere de chemare în judecată împotriva Tatiane Burac, intervenienţi accesorii notarii publici Belicesco Oleg şi Panuş Carolina, solicitând rezoluţiunea contractului de înstrăinare a bunului imobil cu condiţia întreţinerii pe viaţă, includerea apartamentului xxxxx, amplasat în mun. Chişinău, str. Xxxxx, xxxxx, nr. cadastral xxxxx.xxxxx.xxxxx, în masa succesorală rămasă în urma decesului Verei Golovcov, prelungirea termenului de acceptare a succesiunii şi constatarea faptului acceptării succesiunii.

În motivarea acţiunii reclamanta a indicat că, la 23 iunie 2011, între Golovcov Vera, în calitate de beneficiar al întreţinerii, şi Burac Tatiana, în calitate de dobânditor, a fost încheiat Contractul de înstrăinare a bunului imobil cu condiţia întreţinerii pe viaţă, prin care beneficiarul întreţinerii a transmis, iar dobânditorul a primit în proprietate privată, imobilul cu nr. cadastral xxxxx.xxxxx.xxxxx cu destinaţie locativă, şi anume: apartamentul xxxxx, cu o suprafaţă totală utilă de 43, 20 m², situat pe str. Xxxxx, xxxxx, din mun. Chişinău, dobânditorul asumându-şi obligaţia asigurării viagere a beneficiarului întreţinerii.

După decesul Verei Golovcov la 11 februarie 2016, fiica acesteia, reclamanta Iachim Lilia, a fost recunoscută succesori legal.

Totodată, reclamanta a menţionat că după decesul mamei sale, a suportat toate cheltuielile de funerare, a achitat datoriile acesteia acumulate înainte de deces, datorii formate în legătură cu necesităţile de achitare a alimentelor suplimentare, medicamente, facturi comunale.

Mai mult ca atât, a menționat că a susținut-o pe mama sa în măsura posibilităților, însă ultima spera la ajutorul care trebuia să fie acordat din partea Tatiane Burac, care în mod evident întârzia să apară, în acest sens fiind depuse mai multe plângeri la organele de poliție.

Reclamanta a remarcat că după decesul mamei sale, Burac Tatiana nu a întreprins nicio acțiune și nu a oferit niciun ajutor familiei defunctei, iar toate cheltuielile și procesiunile funerare au fost suportate de către ea.

Totodată reclamanta a menționat că, în calitate de succesor legal, a moștenit inclusiv drepturile contractuale ale defunctei și cele nepatrimoniale (morale).

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 01 aprilie 2019 (menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 iunie 2019), s-a admis parțial cererea înaintată de Burac Tatiana cu privire la încetarea parțială a procesului și s-a încetat procesul în cauza civilă pe capătul de cerere cu privire la rezilierea contractului de înstrăinare a bunului imobil cu condiția întreținerii pe viață.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 08 aprilie 2019, s-a dispus conexarea cauzelor civile la cererile de chemare în judecată depuse de Burac Tatiana și Iachim Lilia, într-un singur proces.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 03 decembrie 2020, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Iachim Lilia.

S-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Burac și s-a dispus evacuarea Lilei Iachim din bunul imobil cu nr. cadastral xxxxx.xxxxx.xxxxx - apartamentul xxxxx, amplasat în mun. Chișinău, str. Xxxxx, xxxxx.

S-au încasat din contul Lilei Iachim în beneficiul Tatiane Burac suma de 80 600 lei cu titlu de venit ratat, suma de 3 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistență juridică și 1 136 lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru achitarea taxei de stat.

S-a dispus scutirea Lilei Iachim de la plata taxei de stat în beneficiul statului în sumă de 782 lei, de a cărei plată reclamanta Burac Tatiana a fost scutită.

La 30 decembrie 2020, Iachim Lilia, prin intermediul avocatului Coda Victor, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 03 decembrie 2020, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă acțiunea depusă de Burac Tatiana și admisă acțiunea depusă de Iachim Lilia.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2021, a fost admis apelul declarat de Iachim Lilia, prin intermediul avocatului Coda Victor.

S-a casat parțial hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 03 decembrie 2020, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Burac Tatiana către Iachim Lilia cu privire la evacuarea din bunul imobil, încasarea venitului ratat și compensarea cheltuielilor de judecată, și la cererea de chemare în judecată depusă de Iachim Lilia către Burac Tatiana, intervenienții accesorii notarul public Belicesco Oleg și notarul public Panuș Carolina, cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, prelungirea termenului de acceptare a succesiunii și includerea bunului imobil în masa succesorală, în partea pretenției Tatiane Burac cu privire la încasarea venitului ratat și s-a emis în această parte o nouă hotărâre, prin care:

S-a respins ca neîntemeiată cerința Tatiane Burac cu privire la încasarea de la Iachim Lilia a venitului ratat în mărime de 80 600 lei.

În rest, hotărârea a fost menținută.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a considerat eronată soluția primei instanțe privind încasarea sumei de 80 600 lei cu titlu de prejudiciu material sub formă de venit ratat, deoarece, suma pretinsă a fi încasată cu titlu de venit ratat nu reprezintă suma venitului ratat, ci este echivalentul unei oportunități iluzorii relevate de către Burac Tatiana.

Mai mult ca atât, Curtea de Apel Chișinău a remarcat că părțile s-au aflat în litigiu din 14 ianuarie 2016, când Golovcov Vera (succesor în drepturi Iachim Lilia) s-a adresat în instanță cu cerere de chemare în judecată privind rezoluțiunea contractului de înstrăinare a bunului imobil cu condiția întreținerii pe viață, or la acel moment Iachim Lilia locuia în apartamentul litigios împreună cu mama sa, Golovcov Vera, fapt ce presupune acordul ultimei.

Prin urmare, instanța de apel a menționat că cerința Tatiane Burac cu privire la încasarea prejudiciului material, sub forma venitului ratat pentru perioada martie 2016 - octombrie 2018 este neîntemeiată.

Totodată, Curtea de Apel Chișinău a menționat că prin hotărârea irevocabilă a Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 04 noiembrie 2016, a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Iachim Lilia, în calitate de succesor în drepturi a Verei Golovco, împotriva Tatiane Burac cu privire la rezoluțiunea contractului de înstrăinare a bunului imobil cu condiția întreținerii de viață nr. 3488 și restituirea bunului imobil.

Astfel, prin prisma prevederilor art.123 alin.(2) din Codul de procedură civilă, Curtea de Apel Chișinău a remarcat irelevanța examinării repetate a circumstanțelor de fapt expuse în cererea de apel și care deja au fost stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă.

În același sens, instanța de apel a considerat neîntemeiate pretențiile Liliei Iachim privind includerea bunului imobil în masa succesorală.

Suplimentar instanța de apel a menționat că potrivit probelor administrate la dosar, proprietar al bunului imobil este Burac Tatiana, fapt confirmat prin înscrierea efectuată în Registrul Bunurilor Imobile în temeiul Contractului de înstrăinare a bunului imobil cu condiția întreținerii pe viață, autentificat de Notarul Public - Panuș Carolina cu nr.3488, însă reieșind din avizul asupra verificării petiției din 15 aprilie 2016, Iachim Lilia locuiește în apartamentul xxxxx situat pe adresa mun. Chișinău, str. Xxxxx, xxxxx, din luna noiembrie a anului 2015.

Respectiv, făcând referire la prevederile art. 307 alin. (2), art.374 alin.(1) și art.376 alin. (1) din Codul Civil, instanța de apel a concluzionat că prima instanță, corect a dispus admiterea pretențiilor Tatiane Burac, și anume, evacuarea Liliei Iachim din bunul imobil.

În altă ordine de idei, instanța de apel a considerat întemeiată soluția primei instanțe de respingere a acțiunii Liliei Iachim, cu remarca că reclamanta nu și-a exercitat obligațiunea probațiunii în judecată și nu a prezentat probe care ar confirma omiterea termenului de acceptare a succesiunii după decesul mamei sale din motive întemeiate.

Suplimentar, menționând că certificatul de calitate de moștenitor i-a fost eliberat Liliei Iachim la 15 aprilie 2016, iar certificatul de moștenitor legal - la 12 august 2016, instanța de apel a considerat că pretențiile Liliei Iachim în sensul prelungirii termenului de acceptare a succesiunii și constatarea faptului acceptării succesiunii urmează a fi respinse drept neîntemeiate.

La 19 august 2021, Iachim Lilia, prin intermediul avocatului Coda Victor, a depus cerere de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2021, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă acțiunea depusă de Burac Tatiana și admisă acțiunea depusă de Iachim Lilia cu rezilierea contractului de înstrăinare a bunului imobil cu condiția întreținerii pe viața nr. 3488 din 23 iunie 2011, constatarea faptului acceptării succesiunii, prelungirea termenului de acceptare a succesiunii, și includerea bunului imobil – apartamentul xxxxx, amplasat în mun. Chișinău, str. Xxxxx, xxxxx, nr. cadastral xxxxx.xxxxx.xxxxx, în masa succesorală a defunctei Golovcov Vera.

În motivarea cererii de recurs, s-a menționat că fiica Verei Golovcov, reclamanta/recurenta Iachim Lilia, a moștenit dreptul mamei sale de a înainta în instanța de judecată acțiunea civilă, invocând rezilierea Contractului de înstrăinare a bunului imobil cu condiția întreținerii pe viață pe motivul neexecutării esențiale a acestuia, și anume faptul că dobânditorul nu a participat la cheltuielile de funeralii a beneficiarei întreținerii.

De asemenea recurenta a menționat netemeinicia aplicării prevederilor art.123 alin.(2) din Codul de procedură civilă, deoarece, deși obiectul litigiului este identic, adică rezilierea contractului de înstrăinare a bunului imobil cu condiția întreținerii pe viață, temeiul este altul.

La 11 ianuarie 2022, Burac Tatiana, prin intermediul avocatului Zubco Serghei, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2021, în partea respingerii pretenției de încasare, a venitului ratat în sumă de 80600 lei, cu menținerea în această parte a hotărârii primei instanțe.

În motivarea cererii de recurs s-a menționat că instanța de apel a interpretat eronat prevederile legale care reglementează raportul juridic litigios referitor la repararea prejudiciului sub forma venitului ratat și a emis în această parte o soluție ilegală care urmează a fi casată.

În context, a fost menționat despre faptul că instanța de apel a interpretat prevederile legale într-o manieră restrictivă, defavorabilă părții al cărui drept a fost lezat, ajungând la concluzia greșită că suma pretinsă a fi încasată cu titlu de venit ratat nu reprezintă suma venitului ratat, ci este echivalentul unei oportunități iluzorii, or, normele legale în vigoare la data constituirii raportului juridic litigios, nu condiționează dreptul de a cere repararea prejudiciului sub forma venitului ratat, prin existența unor acte juridice certe, fiind suficientă posibilitatea obținerii venitului în condițiile unui comportament legal din partea autorului prejudiciului.

Mai mult ca atât, Iachim Lilia urmează să compenseze prejudiciul sub forma venitului ratat indiferent dacă acesta a fost obținut de ea sau nu, sancțiunea compensării prejudiciului sub forma venitului ratat este dictată în cazul de față, de imposibilitatea folosirii bunului de către proprietara Burac Tatiana pentru o perioadă îndelungată de timp.

Suplimentar, recurenta a menționat că interpretarea eronată a prevederilor legii cu referire la pretenția de încasare a prejudiciului sub forma venitului ratat este evidentă și prin prisma practicii uniforme atât la nivel național cât și internațional.

La 12 ianuarie 2022, a fost înregistrată referința depusă de Burac Tatiana, prin intermediul avocatului Zubco Serghei, prin care s-a solicitat respingerea ca inadmisibilă a cererii de recurs depusă de Iachim Lilia.

Totodată, la 26 ianuarie 2022, avocatul Zubco Serghei, care acționează în interesele Tatiane Burac, a înaintat prin intermediul poștei electronice, o notificare

prin care a informat instanța despre decesul persoanei pe care o reprezintă în cadrul procesului dat, la care a anexat și certificatul de deces.

La 24 februarie 2022, Burac Artiom a depus cerere privind reluarea procesului, din motivul stabilirii lui în calitate de moștenitor al averii Tatiane Burac, decedată la 11 ianuarie 2022, fapt confirmat prin certificatul de calitate de moștenitor din 18 februarie 2022.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 13 aprilie 2022, recurenta Burac Tatiana, a fost înlocuită cu succesorul său în drepturi, Burac Artiom.

Cu referire la prevederile art.434 alin.(1), (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil menționează că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2021, a fost expediată participanților la proces la 07 decembrie 2021, prin intermediul poștei electronice. (f.d.219, vol.II)

Astfel, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, consideră că recursul Tatiane Burac, depus prin intermediul avocatului Zubco Serghei, la 11 ianuarie 2022, și recursul Liliei Iachim, depus prin intermediul avocatului Coda Victor, la 19 august 2021, sunt în termen.

Analizând temeiurile invocate în cererile de recurs, în raport cu materialele pricinii și prevederile legale, Completul consideră că recursurile Tatiane Burac (succesor în drepturi Burac Artiom) și a Liliei Iachim sunt neîntemeiate și urmează a fi declarate inadmisibile, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurenților este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurente nu pot duce la admisibilitatea recursurilor, deoarece, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel. În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii

a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursurilor, fiind lipsite de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentelor cu soluția dată de instanțele de judecată precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursurilor, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurentelor, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de apel și prima instanță, iar argumentele recursurilor nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune casarea actelor judecătorești contestate.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în recursurile declarate de Burac Tatiana (succesor în drepturi Burac Artiom), prin intermediul avocatului Zubco Serghei, și de către Iachim Lilia prin intermediul avocatului Coda Victor.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursurilor ca fiind admisibile.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Burac Tatiana (succesor în drepturi Burac Artiom), prin intermediul avocatului Zubco Serghei, și de Iachim Lilia, prin intermediul avocatului Coda Victor.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Galina Stratulat,

Maria Ghervas